

Kansencoach

Rollen, taken en competenties

Stichting Leren & Leven
Assendorperstraat 29
8012 DE Zwolle

Datum: 13 oktober 2021
Versie 2.0

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Context.....	3
1.1. Kansen4Kinderen	3
1.2. Versterking van het gewone leven: de kansencoach.....	3
1.3. Gebruik en ontwikkeling van het kaderprofiel en de methodiek kansencoach.....	3
1.4. Start van de kansencoach op een school	4
2. Rollen, taken, competenties	5
2.1. De kansencoach	5
2.2. Rollen	5
2.3. Taken.....	6
2.4. Competenties.....	7

1. Context

1.1. Kansen4Kinderen

Kansen4Kinderen richt zich op het realiseren van een eerlijke kans op talentontwikkeling voor alle kinderen in de regio. Dit gebeurt door uitwisseling van bestaande initiatieven en het (door-)ontwikkelen van nieuwe aanvullende initiatieven. Het project draagt bij aan het bestrijden van structurele onderwijsachterstanden en kansenongelijkheid. Binnen het project worden vier grote thema's onderscheiden:

- Samen4Kansen: dit thema richt zich op (het verbeteren van) de samenwerking tussen ouders, voorzieningen voor jeugdhulp en onderwijs. Het gaat om 'het versterken van het gewone leven'.
- Kansrijk beginnen: dit thema richt zich op het zorgen voor een goede startpositie bij de start van het onderwijs (met specifieke aandacht voor de uitdagingen waarvoor kinderen van nieuwkomers gesteld worden).
- Kansrijk opgroeien: dit thema gaat over het bieden van een breed scala van ervaringen aan kinderen zodat zij kunnen ontdekken wat zij leuk en niet leuk vinden en waar hun talenten liggen. Het thema gaat over de toegang tot sport, spel, cultuur, muziek, etc.
- Kansrijk kiezen: dit thema heeft als ambitie dat de keuze voor het toekomstperspectief van kinderen méér af gaat hangen van het talent van een kind en minder van haar of zijn achtergrond. Specifiek is er aandacht voor de overgang van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs (waaronder de onder advisering).

1.2. Versterking van het gewone leven: de kansencoach

'Versterking van het gewone leven' hoort bij het thema Samen4Kansen. Het schoolteam wordt versterkt met een professional die de rol van 'kansencoach' invult. De kansencoach voegt toe op het thema educatief partnerschap. Ook en vooral als de samenwerking tussen ouders en school onder druk komt te staan.

1.3. Gebruik en ontwikkeling van het kaderprofiel en de methodiek kansencoach

Versie 2.0 van het kaderprofiel van kansencoach is tot stand gekomen met inbreng van (aspirant)kansencoaches en de eerste twintig deelnemende scholen. Het uitgangspunt is dat alles wat een kansencoach doet, past binnen het kaderprofiel maar dat de kansencoach niet alles wat wordt genoemd hoeft uit te voeren. De invulling van de rol van kansencoach op de school is afhankelijk van de vragen vanuit de school (en ouders) en het aantal beschikbare uren van de kansencoach. Ook de doorontwikkeling van de rol en het profiel van de Kansencoach wordt samen met betrokkenen opgepakt zodat er aan het eind van elk projectschooljaar een aangescherpte versie is van:

- Het kaderprofiel van de rol van kansencoach
- De methodiekbeschrijving
- De opleiding, training, intervisie, consultatie.

1.4. Start van de kansencoach op een school

Uitgaande van een proces waarin de directie het hele schoolteam heeft meegenomen in de besluitvorming om deel uit te gaan maken van het lerende netwerk van Kansen4Kinderen, start de kansencoach op de school veelal met een gesprek over beoogde opbrengsten van de inzet van de kansencoach. Het kaderprofiel biedt hierbij een afwegingskader voor de inzet van de kansencoach. Dit eerste gesprek vindt met verschillende gesprekspartners plaats. Bijvoorbeeld met de schooldirectie, de intern begeleider, een leerkracht, een vertegenwoordiger van de ouders en de gemeente. De directie introduceert de kansencoach in het schoolteam en samen wordt bedacht hoe de kansencoach het beste kan worden geïntroduceerd bij ouders en ketenpartners.

2. Rollen, taken, competenties

2.1. De kansencoach

De kansencoach ondersteunt het schoolteam en ouders ten behoeve van de ontwikkeling van de leerling. Dit kan in de klas, binnen het schoolteam, in gesprekken tussen school en ouders en door het betrekken van het bredere netwerk. De kansencoach werkt vanuit de centrale vraag hoe ouders, leerling en school kunnen samenwerken (al dan niet met behulp van hun informele en formele ondersteuningsnetwerken) om de leerling weer toe te laten komen aan het optimaal ontwikkelen van zijn/haar talenten. De focus ligt op het optimaliseren van de sociaal emotionele randvoorwaarden voor het leren zowel op school als thuis. De specifieke rolinvulling van de kansencoach is afhankelijk van de (school-)context waar de coach werkt.

2.2. Rollen

Kansencoaches hebben een grote diversiteit in achtergronden. Er is een overlap tussen rollen/taken die deel uitmaken van functies als hulpverlener, intern begeleider en jeugdverpleegkundige en de rollen/taken die gevraagd worden van de kansencoach. Door de uitwisseling binnen het lerende netwerk van kansencoaches (en andere betrokkenen) gaat de rol van kansencoach zich in de praktijk verder uitkristalliseren (wat werkt het beste). De drie belangrijkste rollen van de kansencoach zijn:

Rol	
Verbinder	De kansencoach speelt een verbindende rol in relatie tot alle voor de ontwikkeling van het kind belangrijke volwassenen. Deze rol heeft in de eerste plaats betrekking op het educatief partnerschap (ouder en school maar ook de samenwerking tussen school en lokaal welzijn/jeugdhulp, leerkracht en leerling, binnen de brede school, enzovoort). De kansencoach werkt volgens de uitgangspunten van de verbindende aanpak.
Specialist	Vanuit de specialistische rol voegt de kansencoach inhoudelijke kennis toe in relatie tot psychosociale vraagstukken die spelen op scholen, zoals verstoorde groepsvorming en sociale onveiligheid én met betrekking tot veelvoorkomende vragen rondom opvallend gedrag van kinderen, zoals emotieregulatie, taakgerichtheid, concentratieproblemen, druk gedrag, faalangst of niet-luisteren. De kansencoach ondersteunt onderwijsprofessionals in de communicatie met elkaar, met leerlingen, met ouders, hulpverlenende organisaties, enzovoort en is hier zo nodig in dezelfde rol ook bij aanwezig.
Mediator	In de rol van mediator ondersteunt de kansencoach leerkrachten, schooldirecteuren, ouders, voogden en andere voor het kind belangrijke volwassenen waarbij sprake is van stagnerende samenwerking en brengt hen weer met elkaar in gesprek.

2.3. Taken

Binnen de drie rollen worden verschillende taken voorzien, die afhankelijk van de vraag van de school en de beschikbare uren van de kansencoach, meer of minder van toepassing zullen zijn. Gedurende het project zal ook het takenoverzicht zich verder ontwikkelen.

Verbinder

- Draagt bij aan het zorgen voor korte lijnen tussen leerkracht, ouders en leerling.
- Is regelmatig zichtbaar op de school zodat er ook met de kansencoach korte lijnen zijn.
- Helpt bij het benutten (en/of uitbreiden) van het sociale netwerk van de school en de samenwerking daarmee.
- Sluit aan bij het basisklimaat en de cultuur van de school (en kent de daarbij behorende programma's zoals SW-PBS, Kanjers, Vreedzame School, etc.)
- Draagt het belang van ouderbetrokkenheid uit en weet het schoolteam te ondersteunen om hier op een creatieve manier vorm aan te geven
- Speelt een verbindende rol tussen bij leerlingen betrokken specialistische hulpverleners het schoolteam en ouders.
- Ondersteunt onderwijsprofessionals voorafgaand aan en tijdens oudergesprekken
- Is in ondersteunende zin aanwezig in de klas en voegt toe op het gebied van klassenmanagement

Specialist

- Werkt oplossingsgericht om de focus te verleggen van problemen naar oplossingen.
- Geeft praktische handvatten/tips aan leerkrachten en/of ouders.
- Neemt op uitnodiging deel aan het Zorg Advies Team (ZAT) of leerlingenbesprekingen.
- Weet opvallend gedrag van kinderen in een andere context te plaatsen, waardoor normalisering van dit gedrag plaatsvindt naar ouders en leerkrachten.
- Denkt mee met leerkrachten wanneer zij vragen hebben over gedrag van leerlingen, bijvoorbeeld, taakgerichtheid, concentratie, emotieregulatie, samenwerken, zelfstandig werken, niet luisteren.
- Neemt deel aan (de voorbereiding van) ouderavonden
- Is beschikbaar voor het inzetten van preventieve (groeps-)ondersteuning (of het ondersteunen van de leerkracht hierin) bij gedragsvraagstukken op scholen, zoals verstoorde groepsvorming, sociale onveiligheid, zindelijkheid, kinderen van gescheiden ouders etc.
- Geeft leerkrachten extra inzicht in het omgaan met ingewikkelde groepsprocessen in de klas, zodat alle kinderen tot optimale (sociale) ontwikkeling komen
- Zet systeemgerichte kennis in om tot een gezamenlijke herdefiniëring van situaties te komen en nieuwe oplossingen te realiseren met ouders en school

Mediator

- Voegt toe in situaties waarin de samenwerking tussen ouders en school onder druk staat en neemt zo nodig deel aan gesprekken
- Werkt oplossingsgericht om de focus te verleggen van problemen naar oplossingen.
- Zet systeemgerichte kennis in om tot herdefiniëring van situaties te komen en nieuwe gedeelde oplossingen te realiseren met ouders en school
- Medieert tussen de school en (voogdij-)voorzieningen wanneer sprake is van onveiligheid in de thuissituatie

2.4. Competenties

Competenties worden gedefinieerd als eigenschappen, kennis of vaardigheden waarover de kansencoaches moeten beschikken om de gevraagde rol adequaat in te kunnen vullen. Daarbij geldt dat de competenties niet allemaal meteen al op het hoogste niveau aanwezig moeten zijn. Een belangrijk kenmerk van competenties is dat ze ontwikkeld kunnen worden door het reflecteren op ervaringen, opleiding, coaching, enzovoort. Competenties worden ingedeeld aan de hand van drie elementen:

- De attitude die hoort bij het invullen van de rol van kansencoach
- De vaardigheden die belangrijk zijn bij het invullen van de rol van kansencoach.
- De kennis die nodig is om als kansencoach te kunnen werken

Attitude

- Is zich bewust zijn/haar bijzondere positie in het schoolteam en weet deze optimaal in te zetten.
- Werkt oplossingsgericht.
- Sluit aan bij het basisklimaat en de teamcultuur van de school
- Voegt toe op het schoolteam zonder over te nemen vanuit het principe *'leading from one step behind'*.
- Wordt door ouders en leerkrachten ervaren als benaderbaar bij het stellen van vragen over (het omgaan met) opvallend gedrag van kinderen.
- Stelt zich flexibel op voor wat betreft inzet uren

Vaardigheden

- Werkt altijd systeemgericht en kijkt naar de context van het probleem. Dit betekent ook dat bij vragen thuis altijd school betrokken wordt en bij vragen op school, ouders actief betrokken worden.
- Ondersteunt bij afstemming met (geïndiceerde) zorg. Zit er hulpverlening in het gezin dan wordt de kansencoach zo nodig betrokken om de vertaalslag naar de onderwijs situatie te maken.
- Ziet kans gedeeld draagvlak te realiseren voor de oplossingen die gevonden worden.
- Combineert de uitgangspunten van de verbindende aanpak met de vaardigheid vraaggericht en doelmatig te werken
- Is in staat in elke situatie oplossings- en systeemgericht te kijken
- Weet om te gaan met de beperkingen van de rol van kansencoach en weet wanneer op-/afschaling aan de orde zou moeten zijn
- Past professionele reflectie toe en integreert korte vragenlijsten in het handelen om de werkrelatie te valideren en de uitkomsten te monitoren.
- Draagt bij aan methodiekdoorontwikkeling.

Kennis

- Heeft kennis van de sociale kaart en infrastructuur in het gebied
- Is in staat kennis over gedrag en opvoeding over te dragen aan verschillende doelgroepen
- Heeft kennis van het oplossingsgericht- en systeemgericht werken.
- Neemt deel aan opleiding en training 'Kansen4Kinderen – Kansencoach'